

המדיר פרק שביעי כתובות

ע"א

עין משפט
נר מצוה

א ז מיי פ"ב מכללות
אבות הלכה כג:
ב ג מיי שם הל' כד
טור אה"ע סי' עב
ועו"ש"ע י"ד סי' לנה ספק
ג:
ד ז מיי פ"ב מכללות
נדרים הלכה ד סג
לאון רמב"טו"ע י"ד סי'
לד ספק נה:
י ה מיי שם הלכה ה
טו"ש"ע שם ספק נט:

תוספות ר"ד (המשך)
שלא פי' ד עז מן פ' אלא
סתם הדינה יוציא וי"כ
מיד אלא לשמואל דאמר
דאפילו בסתם לא יוציא
עד ל' יום הכא אמאי תני
יוציא ויתן כתובה מיד.
ומהדר הבמ"ע שנדרה היא
וקיים לה הוא וקסבר ה"ה
נותן אצבע בין שניה
פי' אין כח בעל להודיר
את אשתו שלא מטעום
או שלא התקשט ב"א
כגון שנדרה היא והוא
שמע ולא נדרה לה אלא
קיים לה וקסבר ה"ה נתני
בין ת"ק בין ר"י בין ר'
ויסי דהוא נותן אצבע בין
שניה כלומר יוציא אלא
נדרה לה הפשיעה עליו
מוטל שהי' יכול להפר
לה ולא הפר שהיא נדרה
ע"ד שיפר לה בעלה נדרה
וכיון שלא רצה להפר
כל התואנה עליו מוטלת
הלכך יוציא וי"כ. וכיון
שלא הפר נדרה אין לנו
לחת לו זמן שמא תמצא
פתח לנדרה דאי נחיא לה
לדידה למישלש כתובתה
ומיפק לא בתקש פתח
לנדרה אבל ברישא שנדר
הוא שלא תיהנה מנכסיו
[אפי' אם] נדר בסתם
ימתין שמא ימצא פתח
לנדרו. תניא האשה שנדרה
בנזיר ושמע בעלה ולא
הפר לה ר"א אומר היא
נתנה אצבע בין שניה
ולפיכך אם רצה הבעל
להפר יפר ואם אומר אי
אפשי באשה נדרנית יוציא
ר"מ
אומרים הוא נותן
אצבע בין שניה לפיכך אם
רצה הבעל להפר יפר ואם
אמר ר"א באשה נדרנית
ולא רצה להפר יוציא ר"כ.
פי' ר"א מטיל כל התואנה
על האשה שנדרה והני
נתני הטילו כל התואנה
על הבעל שיקים לה משה'
יוציא וי"כ. וכיון דסתם לן
תנא כי בני נתני הלקת
הכי הדוא נותן אצבע
בין שניה והאי דקאמר
שלא באשה נדרנית לא
מפני שהוא תובע גירושין
שאי"פ שהוא שותק
והאשה תובעת גירושין
מוציא כדתנן במתני' אלא
ה"פ כיון שכולו להפר
ולא הפר כאילו אומר הוא
א"א בא"ג וכל התואנה
מוטלת עליו. א"ג אידי
דקאמר ת"ק א"א אמרי
נמי אינוו א"א ולא
דוקא אלא בוכן הדוא

שלא תטעום אחד מכל הפירות. לאו כלל פירות מדיר לה דא"כ לא הוה חייל דאי אפשר לה לקיים כדאמר'י בריש פרק שני דנדרים (דף י"ד:) דכי אמר קונם עיני זשינה סתם לא חייל נדר למימר שינה אלא שלא מטעום זמין אחד שבפירות כדאמרין במוספתא דאפילו לא טעמה מין זה מעולם אצל למאי דסקלא דעמין דאדרה איהו ותלגוהו בשמשיה המטה חל אפילו הדירה מכל פירות כיון דאפשר לה לאכול וליחסר בתשמיש המטה כי הוה דשליה נדרים (דף פ"ט:) דאמר מיתסר כל הנאות דעלמא עלי כו' וסרקיה טיגא שלא יהנה מן העולם אלמא חל הנדר:

רבי יהודה היינו ת"ק. צהמלן (בבב"ב דף מה: ושם) פי' ר"י דחדש דקרא שלשים יום כדדרישין הסם ירח שלשים ימים אשמרינן ואמינא (דף ה. ושם) נמי אמרינן וזמינא שלשים יום דכתיב עד חדש ימים אצל דברצנן לא הוה אלא חסר כדאמר'י צ"פ אין נערכין (ערכין דף ט:) וצ"פ דר"ה (דף יט:) רש"י אומר רלו חדש רלו שלשים וקשה דהכל פריך היינו ת"ק ואצ"י נמי דאמר כהנא אלא לאשמועינן אית ליה דחדש שלשים יום ואומר ר"י דהכל משום דבעי למימר וזכהנת שנים יקיים נקט חדש וג' חדשים דהצנחה וט' חדשים דמשוורת דהוה חדשים דשלשים יום משום דטורח הוא לפרש ולומר ל' יום וע"ר יום נקט חדשים ועוד י"ל דאפי' בלישנא דרבנן הוה חדש שלשים היכא דלא מוכח אצל * היכא דמוכח שאני:

(ה) אפי' נמי בהא קאמר שמואל דאיכא צערא דתרווייהו. הכי גרסינן לה בכל הספרים אע"ג דכבר ארכיניהו ספיר מנכריכותא קמייתא מ"מ כן דרך הש"ס עשושה צ' לריכותות לשני האמוראים קשי ל' וצוקוטרסר לא גרים ליה וצ"פ אע"פ (לעיל דף ס"א:) לא גרים ליה זשום ספר: **בש"למא** ד"ב כאן בסתם כו'. וסלקא דעתין [א] דלתתא בתשמיש דאמר יחסר הנאות תשמתינן עלי אם מטעום מאווא המין:

שנדרה היא וקיים לה הוא. פי' צוקוטרס' ומה יש לו עוד להמתין אי ניחא לה למישקל כתובה ולמיפק לה תצקש עוד פתח לנדרה ותימה לפירושו דמאי פריך לקמן ותצקש ותחסר אי לז"ש כו' הואיל וכבר תירצנו דנדרה היא לא שייך המתנה ונראה לר"י דהשתא לא

מייירי דתלניהו בתשמיש אלא שנדרה הנאה באחד מכל מיני פירות כל זמן שהיא תמתיו דאם נדרה לעולם א"כ מה תרויה צמה שיוציא אף ע"ג דנדר של תשמיש ממתנת נדר של פירות אינה יכולה לנסול אפי' יום אחד: **[ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית תצא בלא כתובה.]** והא דתנן צפרקין (לקמן ע"ב.) נודרת ואינה מקיימת תלא זלא כתובה אצל מקיימת לא הג"מ צשאר נדרים אצל נדרים שיש צהן עינוי נפש אפי' מקיימת יוצאה זלא כתובה דיש חילוק בין אותם נדרים לשאר כדאמרין לקמן גבי כנסה ע"מ שאין עליה נדרים: **בעניות ש"א נתן קצבה.** ועל כרחק מתני' לשמואל נדרה היא וקיים לה הוה דאי נדרה הוה הא קאמר שמואל ימתין עד שימנא פתח לנדרו: **אימא רבי מאיר ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אצבע כו'.** הקשה ר"ת דהכל אית ליה לר"מ היא נתנה ולהכי יוציא זלא כתובה ולקמן (דף ע"ג.) תניא רבי מאיר אומר כל היודע צאשתו שנודרת ואינה מקיימת כתי טגיטנה כדי שדמרו לפניו ויפר לה אמרו לו אין אדם דר עם נחש ככפייה אחת פירוש ולכן יוציא זלא כתובה משמע דלר' מאיר לא יוציא וחס ויוציא יתן כתובה ולקמן מגיה ר"ת צשני צרייתות רבי יהודה דתרווייהו חד תנא קמני להו מדקאמר לקמן מאן דמתני אחא כל שכן אחא ואין נראה דלא הועיל כלום דזאת הסוגיא אלינא דשמואל אצל לרב אין נריך להגיה הצרייתות וצברי רבי מאיר רבי יהודה היא נתנה ומיצעיל לן צקוטה צפרק ארוסה (דף ע"ב.) צעורת על דת חס אסור לקיימה או לא אצל פשיעה דמנחה לגרשה וקאמר רבי מאיר חס הוא רוחה יכול לעכבה על ידי תקנה זו: **רבי יוסי אומר אין א"ו נדר' עינוי נפש.** משמע הכא דרמיאה וקישוט לא הוה עינוי נפש לרבי יוסי אפילו נדרה לכמה ימים וכן נראה לרש"י מדקמני סופא ואלו הן נדר' עינוי נפש ואי רמיאת עולם הוה נדר' עינוי נפש הו"ל למינקט רמיאה וקישוט ולא גרים צריש פרק צמרא דנדרים (דף ע"ב.) ורבי יוסי ייוול דיומא לא שמייה ייוול דמשמע הא רמיאת עולם הוה עינוי ומתוך סוגיא דהתם אי אפשר לגרוס כן ואין להאריך כאן: **אין א"ו נדר' עינוי נפש.** ולא גרים ואלו הן נדר' עינוי נפש שלא אוכל צשר ושלא אשתה יין דמשנה היא צפ' צמרא דנדרים (דף ע"ב.) והתם גרסי' ואלו הן נדר' עינוי נפש אשתה יין דמייתא הכא צרייתא היא ולא משנה דכיון דמני למפכך ממתניתין לא צדיק ממתניתין ומייתא צרייתא: **דבי גרסינן רבי יוסי אומר אין אלו נדר' עינוי נפש** הוה דאינו מיפר אצל מיפר הוה משום דברים צבינו לצבינה

מעשה דנים חורון. נדרים צפרק השותפין: היינו סנה קמא. דאיהו נמי שלשים יום קאמר'י: **צמפרש.** שפירש שלשים יום הוה דלא כפינן ליה להוציא אלא יעמיד פרנס: משום דאיכא לערא דתרווייהו לא גרסינן: יוציא ויטן כתובה. לאלתר: שנדרה היא. ומה יש לו עוד להמתין אי ניחא לה לדידה למישקל כתובה ומיפק לא תצקש פתח לנדרה אצל היכא דאדרה איהו כגון מליהנות לו ימתין שמא ימצא פתח לנדרו: **וקסבר רבי מאיר הוה.** שקיים נתן אצבע בין שניה והשיכה לפיכך יתן כתובה. וסתם ממתנין ר"מ היא': **חס ראה הצעל.** ממתילה להפר יפר: **ואס.** לא ראה וקיים לה ואמר אי אפשי כו': צעניוס אלמא הוה נותן דהא נדרה היא וקיים הוה אוקימתא למתניתין: הכי גרסינן והא סנ רבי יהודה אומר צישאל יום אחד יקיים. גבי שלא מטעום דאוקימתא נדרה היא וקיים הוה וקאמר רבי יהודה יום אחד יקיים יתר מתיק יוציא ויתן כתובה: **אלמא צעל מלי מיפר.** נדרי קישוט מדקנים ליה כתובה על צקיימו: **חס ארץ חס לא ארץ.** צנדרים מפש לה דאמרה תיחסר הנאות רמיאה עלי חס ארץ ושצועה שלא ארץ וכן חס אפתקט תיחסר הנאות קישוט עלי חס צצשמס אפתקט עד זמן פלוני: **חס לא אפתקט.** שצועה שלא אפתקט: **אין אלו נדר' עינוי נפש.** ואין הצעל מיפר דלענות נפש כתיב:

צבגדי

לה רבי מאיר ורבי יהודה אומרים היא נתנה אצבע בין שניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית תצא שלא בכתובה רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים הוא נתן אצבע בין שניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית ויוציא ויתן כתובה אפוך ר"מ ורבי יהודה אומרים הוא נתנה ויהתן רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים היא נתנה וסבר רבי יוסי היא נתנה והתנן רבי יהודה שלא נתן קצבה אימא רבי מאיר וסבר רבי יהודה היא נתנה והתנן רבי יהודה אומר בישראל יום אחד יקיים אימא רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נתן ורבי אלעזר אומר היא נתנה ואם תמצא לומר זוגי זוגי קתני אימא רבי מאיר ורבי אלעזר אומר רבי יהודה רבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נתן והא סתמא דלא כרבי מאיר וסבר רבי יוסי בעניות שלא נתן קצבה אלמא בעל מצוי מיפר ורמינהו * אלו דברים שהבעל מיפר דברים שיש בהן עינוי נפש אם ארץ אם לא ארץ אם נדרי עינוי נפש שלא אוכל בשר שלא אשתה יין ושלא אפתקט בבגדי

מייירי דתלניהו בתשמיש אלא שנדרה הנאה באחד מכל מיני פירות כל זמן שהיא תמתיו דאם נדרה לעולם א"כ מה תרויה צמה שיוציא אף ע"ג דנדר של תשמיש ממתנת נדר של פירות אינה יכולה לנסול אפי' יום אחד: **[ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית תצא בלא כתובה.]** והא דתנן צפרקין (לקמן ע"ב.) נודרת ואינה מקיימת תלא זלא כתובה אצל מקיימת לא הג"מ צשאר נדרים אצל נדרים שיש צהן עינוי נפש אפי' מקיימת יוצאה זלא כתובה דיש חילוק בין אותם נדרים לשאר כדאמרין לקמן גבי כנסה ע"מ שאין עליה נדרים: **בעניות ש"א נתן קצבה.** ועל כרחק מתני' לשמואל נדרה היא וקיים לה הוה דאי נדרה הוה הא קאמר שמואל ימתין עד שימנא פתח לנדרו: **אימא רבי מאיר ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אצבע כו'.** הקשה ר"ת דהכל אית ליה לר"מ היא נתנה ולהכי יוציא זלא כתובה ולקמן (דף ע"ג.) תניא רבי מאיר אומר כל היודע צאשתו שנודרת ואינה מקיימת כתי טגיטנה כדי שדמרו לפניו ויפר לה אמרו לו אין אדם דר עם נחש ככפייה אחת פירוש ולכן יוציא זלא כתובה משמע דלר' מאיר לא יוציא וחס ויוציא יתן כתובה ולקמן מגיה ר"ת צשני צרייתות רבי יהודה דתרווייהו חד תנא קמני להו מדקאמר לקמן מאן דמתני אחא כל שכן אחא ואין נראה דלא הועיל כלום דזאת הסוגיא אלינא דשמואל אצל לרב אין נריך להגיה הצרייתות וצברי רבי מאיר רבי יהודה היא נתנה ומיצעיל לן צקוטה צפרק ארוסה (דף ע"ב.) צעורת על דת חס אסור לקיימה או לא אצל פשיעה דמנחה לגרשה וקאמר רבי מאיר חס הוא רוחה יכול לעכבה על ידי תקנה זו: **רבי יוסי אומר אין א"ו נדר' עינוי נפש.** משמע הכא דרמיאה וקישוט לא הוה עינוי נפש לרבי יוסי אפילו נדרה לכמה ימים וכן נראה לרש"י מדקמני סופא ואלו הן נדר' עינוי נפש ואי רמיאת עולם הוה נדר' עינוי נפש הו"ל למינקט רמיאה וקישוט ולא גרים צריש פרק צמרא דנדרים (דף ע"ב.) ורבי יוסי ייוול דיומא לא שמייה ייוול דמשמע הא רמיאת עולם הוה עינוי ומתוך סוגיא דהתם אי אפשר לגרוס כן ואין להאריך כאן: **אין א"ו נדר' עינוי נפש.** ולא גרים ואלו הן נדר' עינוי נפש שלא אוכל צשר ושלא אשתה יין דמשנה היא צפ' צמרא דנדרים (דף ע"ב.) והתם גרסי' ואלו הן נדר' עינוי נפש אשתה יין דמייתא הכא צרייתא היא ולא משנה דכיון דמני למפכך ממתניתין לא צדיק ממתניתין ומייתא צרייתא: **דבי גרסינן רבי יוסי אומר אין אלו נדר' עינוי נפש** הוה דאינו מיפר אצל מיפר הוה משום דברים צבינו לצבינה

הינחא

(א) נדרים מת. (ב) לעיל ס"א. (ג) לעיל ס"א. (ד) ג' נט. (ה) לעיל נ"ב. נט. (ו) [מוספתא מור פ"ב ע"ש היטב]. (ז) [לעיל ע"ג]. (ח) נדרים עט. (ט) [לעיל ע"ג]. (י) [סנהדרין פ"ו.]. (יא) [דף פ"ג.]. (יב) [צממבר ל']. (יג) שייך למתני לעיל ע"ג. (יד) נפי' חוסי' סנהדרין י"א. ד"ה רש"י [ג]. (טו) כן הוה ג"י מהרש"ל והמהר"א לא גרס א"י רק כהא קאמר שמואל.

גלוין הש"ס

תוס' ד"ה רבי יהודה וכו' דביא רמב"ם שאני. עי' משנות מהרי"ל פ"ג סימן 14:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' ש"א דה"ז ואפי' מ"ה א"ג בההיא קאמר:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה צשלמא. וס"ד דתולה כו'. נ"ב דחס לא כן לא אפשר להריע מפיחות (ועמ"ש רבינו צו"ד סימן ל"ה ס"ק ט:)

מוסף רש"י

דברים שיש בהן עינוי נפש. כדמצינן [א] דה"ז (לענות נפש אשה וקמת ואישה יפרנו נדרים ע"ט.)

תוספות ר"ד

ר"י אומר וכו'. ר"י היינו ת"ק. אמר אביי כהנת אתה לאשמועינן. רבא אמר חודש מלא חודש חסר א"ב. א"ר ליש אלא במפרש (כ"ס) אבל בסתם יוציא ויתן כתובה לאלתר. ושמואל אמר אפילו בסתם לא יוציא שמא ימצא פתח לנדרו. וק"ל ה"ל כשמואל בדיוני: (מתני') [ספקא] המדיר את אשתו שלא מטעום אחד מכל מיני פירות יוציא ויתן כתובה. ר"א בישראל יום אחד יקיים ב' יוציא וי"כ ר"מ ורבי יהודה אומרים היא נתנה ויהתן רבי יהודה אומר בישראל יום אחד יקיים ב' יוציא וי"כ ר"מ ורבי יהודה אומרים הוא נתן ורבי אלעזר אומר היא נתנה ואם תמצא לומר זוגי זוגי קתני אימא רבי מאיר ורבי אלעזר אומר רבי יהודה רבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נתן והא סתמא דלא כרבי מאיר וסבר רבי יוסי בעניות שלא נתן קצבה אלמא בעל מצוי מיפר ורמינהו * אלו דברים שהבעל מיפר דברים שיש בהן עינוי נפש אם ארץ אם לא ארץ אם נדרי עינוי נפש שלא אוכל בשר שלא אשתה יין ושלא אפתקט בבגדי